

**Inventarisatie van gebiedjes op golfterrein De
Batouwe te Zoelen door de Plantenwerkgroep van de
KNNV Wageningen en omstreken op 1 juli 2026**

Herman Thunnissen (tekst)

Inventarisatie van gebiedjes op golfterrein De Batouwe (Zoelen) door leden van de Plantenwerkgroep van de KNNV Wageningen en omstreken op 01- juli 2026

Inleiding

Op verzoek van enkele leden van de golfbaan De Batouwe heeft de Plantenwerkgroep van de KNNV Wageningen op 1 juli 2026 weer een bezoek gebracht aan de golfbaan. De golfbaan voert een actief beleid om meer natuur binnen de baan te krijgen en heeft de Plantenwerkgroep gevraagd mee te denken en advies te geven. De Plantenwerkgroep heeft de Golfbaan eerder bezocht op 13-6-2019, 7-6-2021, 22-6-2022 en 27 juni 2024. Zie voor de gemaakte verslagen het literatuuroverzicht. Sinds 2022 is de inventarisatie vollediger geworden en zijn de resultaten per deelgebiedje gepresenteerd. Op 1 juli 2026 zijn 5 gebiedjes opnieuw bezocht. (figuur 1).

Bij het bezoek aan de golfbaan waren in 2026 de volgende leden van de plantenwerkgroep aanwezig: Leny Huitzing, Ina Van Keulen, Douwe van Dam, Peter Rigterink, Ernie Ligtoet, Huub Löffler, Willem Heemskerk en Herman Thunnissen. De tekst is van Herman Thunnissen, terwijl Huub Löffler de inventarisatieresultaten heeft samengevat in overzichtelijke tabellen.

Hieronder worden per gebiedje de inventarisatieresultaten van 2026 besproken en wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten van 2022 en met name met die van 2024. Ook wordt kort ingegaan op het beheer. Door de beperkte bezoektijden per gebiedje en het bezoektijdstip zijn de soortenlijsten niet volledig. Dat geldt met name voor de grassen. Per deelgebiedje zijn de resultaten van de genoemde 3 jaren samengevat in bijlage 3, waarbij een schatting wordt gegeven van de abundantie (mate van voorkomen).

In 2022 en 2024 is voor het schatten van de abundantie gebruikt gemaakt van de schaal van Tansley (Tabel 1). In 2026 is de abundantie geschat met de methode van Floron (tabel 2), omdat dit jaar gebruik is gemaakt van een andere App om de veldwaarnemingen op te slaan. Om de vergelijking van de waarnemingen gemakkelijker te maken, is in tabel 2 een 'vertaling' gegeven van de Floron abundanties naar de abundantieschaal van Tansley. Het omzetten naar de Tansley-schaal is een schatting in plaats van een exacte berekening. Tansley is gericht op bedekking/oppervlakte, terwijl Floron vooral kijkt naar absolute aantallen of populatiegrootte binnen een hok/gebied. Bij de omzetting is ook rekening gehouden met de grootte van de gebiedjes.

Gebiedje 5 is recent ingezaaid. Van de overige gebieden is niet bekend of deze zijn ingezaaid. Een aantal van de aanwezige soorten doet wel menselijk ingrijpen vermoeden. Belangrijker is in dit geval of de gevonden soorten zich kunnen handhaven.

Om iets te kunnen zeggen over de ontwikkeling van de vegetatie is gebruik gemaakt van de ecologische indeling van Arnolds en van der Maarel, 1979. Hiermee kunnen we een globale indeling maken van de aangetroffen planten in ecologische groepen. Een ecologische groep is een groep plantensoorten met min of meer overeenkomstige standplaatsen. De indeling in ecologische groepen voor de in 2026 waargenomen planten is opgenomen in Bijlage 1. De gebruikte codes zijn te vinden in bijlage 2. Iedere plantensoort wordt bij één groep ingedeeld. Dat kan wringen bij soorten met een brede ecologische amplitude. Niettemin kan met behulp van deze, weliswaar globale, indeling enig inzicht worden verkregen in de ontwikkeling van de vegetatie.

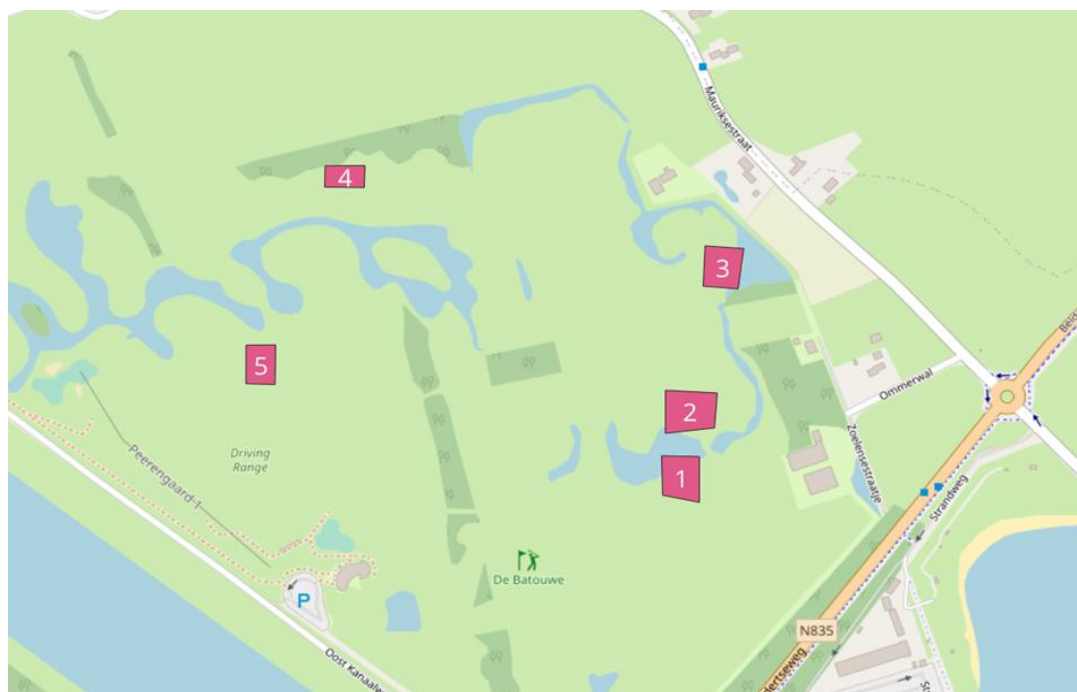
Tabel 1. Abundantieschaal van Tansley

symbool	abundantie en frequentie
s	<i>sporadic, sparse</i> , de soort is zeer zeldzaam, slechts enkele exemplaren aanwezig
r	<i>rare</i> , de soort is zeldzaam
o	<i>occasional</i> , de soort wordt zo nu en dan aangetroffen en is verspreid aanwezig
lf	<i>locally frequent</i> , plaatselijk frequent
f	<i>frequent</i> , de soort wordt frequent aangetroffen en is vrij talrijk
la	<i>locally abundant</i> , plaatselijk talrijk
a	<i>abundant</i> , de soort is talrijk, veel aanwezig maar nooit (co-)dominant
ld	<i>locally dominant</i> , plaatselijk overheersend
c(od)	<i>codominant</i> , de soort is overheersend samen met andere soorten
d	<i>dominant</i> , de soort is overheersend

De code **l** = *local* (plaatselijk) wordt gebruikt in combinatie met andere codes.

Tabel 2. Abundantie volgens de Floron-schaal en 'vertaling' naar de Tansley-schaal

Floron-klasse	Tansley Schaal
A	1 exemplaar
B	2 tot 5 exemplaren
C	6 tot 25 exemplaren
D	26 tot 50 exemplaren
E	51 tot 500 exemplaren
F	Meer dan 500 exemplaren

Figuur 1. Ligging van de bezochte deelgebiedjes.

Gebied 1

Gebied 1 betreft een oeverstrook aan de zuidrand van een waterplas. In 2026 zijn in gebied 1 47 soorten waargenomen, tegenover 24 in 2022 en 46 in 2024. 14 soorten zijn nieuw ten opzichte van 2024, terwijl 13 soorten uit 2024 niet meer zijn waargenomen. Sinds 2024 is het aantal soorten dus niet verder toegenomen. Wel is enige wijziging opgetreden in de soortensamenstelling. Onder de verdwenen soorten valt vooral Gewone rolklaver op, dat in 2024 nog zeer overvloedig voorkwam. Verder zijn diverse grassen niet meer waargenomen. Dat kan echter samenhangen met de niet uitvoerige inventarisatie van de grassen. Onder de nieuw waargenomen soorten valt de frequent aanwezige Roze ooievaarsbek op. Roze ooievaarsbek is een verwilderde tuinplant en het is onduidelijk hoe deze op het golfterrein terecht is gekomen.

In de water/oever zone overheerst nog steeds Riet, met direct daaraan grenzend en strook Moerasspirea. Lokaal is Scherpe zegge aanwezig. Met haar kruipende wortelstokken kan Scherpe zegge grote matten vormen. Het ziet het er echter niet naar uit dat Scherpe zegge zich heeft uitgebreid t.o.v. 2024. De strook, die direct aan het pad grenst is nu een zogenaamde Rough of Semi-rough, in ieder geval een strook die betrokken is bij het golfspel. Deze strook is in tegenstelling tot eerdere inventarisaties niet meegenomen bij de inventarisatie.

Het grootste deel van gebied 1 vertoont een gevarieerd beeld met veelal hoog opschietende kruiden en grassen. Over het algemeen krijgen de kruiden voldoende kansen en overheersen de grassen niet. Opvallende en (vrij) zeldzame soorten zijn Beemdooievaarsbek, Borstelkrans, Knolribzaad en Moesdistel. Van deze soorten is Borstelkrans nog niet eerder waargenomen, terwijl Moesdistel duidelijk in aantal is toegenomen. De zeldzame orchidee Hondskruid, die in 2022 en 2024 nog is waargenomen, is dit jaar niet teruggevonden. De opslag van bomen en struiken is beperkt met uitzondering van Rode Kornoelje, dat regelmatig voorkomt.

Knolribzaad

In het gebiedje komen planten voor uit diverse ecologische groepen. Planten van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Gestreepte witbol en Knoopkruid, en planten van matig bemeste graslanden op natte grond, zoals Bosbies en Moerasrolklaver overheersen. Daarnaast zijn met name soorten aangetroffen van voedselrijke, droge ruigten, zoals Engels raaigras en Akkerdistel, van gestoorde, voedselrijke plaatsen, zoals Witte klaver, van voedselrijke waterkanten en moerassen, zoals Riet en Scherpe zegge, van natte ruigten, zoals Knolribzaad en Grote kattenstaart, droge graslanden op matig voedselrijke tot voedselrijke grond, zoals Geel walstro en Veldlathyrus en van zomen en struwelen op voedselrijke grond, zoals Grote brandnetel en Gewone berenklaauw.

Hoewel planten van voedselrijke omstandigheden overheersen, zien we ook soorten verschijnen die de voorkeur geven aan matig voedselrijke standplaatsen, wat gunstig is voor de soortenrijkdom. Maaien en afvoeren onttrekt voedingsstoffen aan de bodem. Verwacht wordt dat dit gebiedje zich nog verder kan ontwikkelen als het goed wordt beheerd. Daarom wordt geadviseerd 1x per jaar te maaien (augustus/september, na zaadvorming). Het maaisel dient te worden afgevoerd. Wil men de plas niet geleidelijk laten verlanden dan zou de oever- en moerasvegetatie met enige tussentijd gemaaid moeten worden waarbij het maaisel wordt afgevoerd. De maaifrequentie is afhankelijk van de mate van boomopslag.

Gebied 2

Gebied 2 betreft voornamelijk een enkele meters brede, manshoog, opschietende, halfcirkelvormige moerasruigte, waarbij Riet overheerst. Aan één zijde grenst het aan een waterloop/plas en aan de andere zijde aan een afslagplaats voor het golfspel.

In 2026 zijn in gebied 2 28 soorten waargenomen, tegenover 31 in 2022 en 33 in 2024. Ten opzichte van 2024 zijn 9 soorten nieuw, terwijl 14 soorten uit 2024 niet meer zijn waargenomen. Sinds 2024 is het aantal soorten dus enigszins afgenomen, maar is er wel enige wijziging in de soortensamenstelling opgetreden. Bij de waarnemingen in dit gebied behoort wel een kanttekening. Vanwege het zicht op de golfbaan en het gebruik als afslagpunt is gebied 2 drastisch gemaaid en is een deel van de hoge vegetatie zone zelfs geheel verdwenen. Hierdoor zijn waarschijnlijk een aantal soorten aan de landkant niet meer waargenomen. Dat beïnvloedt ongetwijfeld de vergelijking tussen de verschillende jaren.

Ruigterand met strak gemaaid afslagterrein

In het gebiedje overheersen planten van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Gewone brunel en Glad walstro en planten van matig bemeste graslanden op natte grond, zoals Moerasrolklaver, Moerasspirea en Moesdistel. Daarnaast zijn met name soorten aangetroffen van voedselrijke waterkanten, moerassen en natte ruigten, zoals Riet, Gele lis en Gewone smeewortel en van zomen en struwelen op voedselrijke grond, zoals Grote brandnetel en Dagkoekoeksbloem.

Onder de verdwenen soorten vallen vooral Knolribzaad en Grote kattenstaart op. Beide soorten van natte ruigten waren in 2024 nog ruim aanwezig en zijn hier op hun plaats. Verder zijn diverse grassen niet meer waargenomen. Dat kan echter samenhangen met het strenge maairegiem. Ook kan de onvolledige inventarisatie van grassen een rol spelen. Kijken we naar de mate van voorkomen dan zijn de belangrijkste nieuwkomers: Gele lis, Hondsdraf, Madeliefje, Veldlathyrus en Witte klaver. Opvallende (vrij) zeldzame soorten zijn Rietorchis en Trosdravik. Beide soorten zijn ook in 2024 al waargenomen, terwijl de (vrij) zeldzame soorten Beemdooievaarsbek en Knolribzaad in 2026 niet meer zijn gezien.

De oeverzone, waar Riet overheerst, biedt een grote variatie aan vochtigheid en voedselrijkdom. Deze zone is daarom ecologisch interessant en moet zoveel mogelijk worden ontzien bij de maaiwerkzaamheden. Zo krijgt de vegetatie een kans om zich te ontwikkelen. Om te voorkomen dat er een te dichte vegetatie ontstaat, die geen ruimte meer biedt voor nieuwe soorten, wordt aangeraden 1x per ca. 4 jaar te maaien. Rekening moet worden gehouden met een geleidelijke verlanding van de aangrenzende waterzone.

De aangrenzende graslandzone, voorzover daarvoor nog ruimte is, gezien de functie van afslagplaats, zou ieder jaar gemaaid kunnen worden. Maaien en afvoeren onttrekt voedingsstoffen aan de bodem, waardoor planten van natte en minder voedselrijke omstandigheden meer kans krijgen.

Gebied 3

In het verslag van de inventarisatie van 2024 werd opgemerkt dat gebied 3 aan een bosstrook grenst, zoals ook te zien is op de luchtfoto in het verslag van 2024. De bosstrook is echter gekapt en gebied 3 grenst nu direct aan een plas (zie de recente luchtfoto uit 2025 in figuur 1). In dit gebied zijn in 2026 33 soorten waargenomen, tegenover 19 in 2022 en 26 in 2024. Ten opzichte van 2024 zijn 16 nieuwe soorten waargenomen, terwijl 10 soorten zijn verdwenen. We zien dat het aantal waargenomen planten t.o.v. 2024 in geringe mate is toegenomen en dat de soortensamenstelling behoorlijk is gewijzigd. De zeldzame Bijenorchis is niet alleen nog steeds aanwezig, maar is ook in aantal toegenomen.

In het gebiedje komen planten voor uit diverse ecologische groepen. Planten van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Viltig kruiskruid en Gewone brunel overheersen. Daarnaast zijn met name soorten aangetroffen van voedselrijke, droge ruigten, zoals Ringelwikke en Akkerdistel, en van voedselrijke waterkanten, moerassen en natte ruigten, zoals Riet, Grote lisdodde en Koninginnekruid.

De verdwenen soorten betreffen vooral soorten van planten van gestoorde, voedselrijke plaatsen, zoals Ruwe smele en Krulzuring, en van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Peen en Kropaar. De nieuw waargenomen soorten zijn ecologisch zeer divers, zoals Grote kaardenbol, Margriet, Ringelwikke, Grote lisdodde en Echte valeriaan. In het oevergedeelte overheersen Riet en Wilgen en vindt massaal opslag van Rode kornoelje plaats. Wat verder en hoger op de oever varieert de biomassa net als in 2024 over het algemeen sterk met een voornamelijk lage en middelhoge vegetatie, waaronder Kleine klaver, Peen, Akker- en Speerdistel. Grassen, zoals Gestreepte witbol, Hoog struisgras, Gewoon struisgras en Gewoon timotheegras nemen in dit gebied een belangrijke plaats in. De sterke vervilting van een dichte grasmatt, zoals aanwezig in 2024, lijkt echter afgenomen, waardoor kruiden meer ruimte krijgen. Al met al vertoont de vegetatie een meer afwisselende aanblik.

De lokaal overvloedig aanwezige Akker- en Speerdistel kunnen zich verder verspreiden. Om dit tegen te gaan wordt aanbevolen om de vegetatie bij voorkeur in het voorjaar (mei/juni) te maaien, voordat de distels in bloei schieten en zaden kunnen verspreiden. Een tweede maaibeurt in de nazomer helpt de plant verder uit te putten. Verder

wordt verwacht dat in dit gebiedje het aantal soorten van (matig) voedselrijke gronden verder kan toenemen als het goed wordt beheerd. Daarom wordt geadviseerd (minimaal) 1x per jaar te maaien (augustus/september, na zaadvorming). Het maaisel dient te worden afgevoerd. Wanneer de boomopslag in de voormalige bosstrook langs de oever niet wordt verwijderd, zal zich hier geleidelijk weer bos ontwikkelen.

Distelvelden

Gebied 4

Gebied 4 betreft een paddenpoel, die enkele jaren geleden is verbreed. Op de achtergrond bevindt zich een bosrand. Door de lage grondwaterstand is de geleidelijk aflopende zuidoever (voorzijde) nog grotendeels kaal. Op grote schaal ontkiemen hier pionierplanten, die veelal nog moeilijk op naam zijn te brengen. Hoger op de oever wordt een over het algemeen hoog opschietende ruigtevegetatie aangetroffen. In gebied 4 zijn in 2026 42 soorten waargenomen, tegenover 20 in 2022 en 21 in 2024. Ten opzichte van 2024 zijn maar liefst 22 nieuwe soorten waargenomen, terwijl maar 7 soorten zijn verdwenen. We zien dat het aantal waargenomen planten t.o.v. 2024 sterk is toegenomen en dat de soortensamenstelling behoorlijk is gewijzigd.

Het gebied wordt gekenmerkt door een mix van hoog-productieve plantensoorten en soms enkele struiken en (jonge) bomen. We treffen planten aan uit diverse ecologische groepen. Planten van voedselrijke droge ruigten, zoals Speerdistel, Grote kaardenbol en Akkerdistel, van voedselrijke waterkanten, moerassen en natte ruigten, zoals Grote kattenstaart, Moerasandoorn en Poelruit, van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Knoopkruid en Gestreepte witbol en van matig bemeste graslanden op natte grond, zoals Moerasspirea en Moerasrolklaver. Daarnaast zijn, in mindere mate, met name soorten aangetroffen van gestoorde, voedselrijke plaatsen, zoals Pitrus en Ruwe smele en planten van zomen en struwelen op voedselrijke grond, zoals Gewone berenklauw en Rode kornoelje. Onder het grote aantal nieuw verschenen planten bevinden zich soorten uit diverse ecologische groepen. De meest vertegenwoordigde groep is die van de voedselrijke droge ruigten, zoals Akker- en Speerdistel.

De hoog opschietende vegetatie, die in dit gebied overheerst, hoeft niet jaarlijks te worden gemaaid. De oeverzone is bovendien moeilijk bereikbaar. Ruigtevelden op zich zijn belangrijk voor voedsel en voortplanting van insecten, vlinders en vogels en bieden schuilgelegenheid voor deze dieren. Als er langere tijd geen beheer wordt uitgevoerd zullen de ruigtekruiden uiteindelijk verdwijnen en overgaan in bos. Om dat tegen te gaan is om de enkele jaren maaien gewenst. Geeft men echter de voorkeur aan meer planten van kruidenrijke, voedselrijke graslanden dan is jaarlijks maaien op zijn plaats.

Gebied 5

Gebied 5 kon niet betreden worden vanwege de mogelijke verspreiding van *Watercrassula*. In het afgelopen jaar is de *Watercrassula* afgegraven en gestort op een nabijgelegen heuveltje. Het gebied is wel bekeken vanaf de buitenranden. Het grenst in het noordoosten aan een pad en ligt daar relatief hoog. Vandaar loopt het af naar een sloot, dat de zuidwestgrens van het gebied vormt. Het gebied wordt gekenmerkt door een grote variatie van kruiden en grassen van wisselende hoogte.

Omdat in 2024 geen waarnemingen in dit gebied zijn gedaan, vergelijken we de soortenontwikkeling met die uit 2022. In 2022 werden hier nog delen met opvallend hoge en fel gekleurde soorten aangetroffen, vermoedelijk verspreid via een ingebracht zaadmengsel. Deze plekken zijn in 2026 niet meer aangetroffen. In dit gebied zijn in 2026 50 soorten waargenomen tegenover 29 in 2022. Ten opzichte van 2022 zijn maar liefst 38 nieuwe soorten aangetroffen, terwijl 18 soorten zijn verdwenen. We zien zowel een grote toename in het aantal soorten als in de soortensamenstelling.

In het gebiedje overheersen planten van bemeste graslanden op matig vochtige grond, zoals Duizendblad en Gestreepte witbol, van voedselrijke waterkanten en moerassen, zoals Blauwe waterereprijs en Grote lisdodde en van natte ruigten, zoals Grote kattenstaart en Harig wilgenroosje. Daarnaast zijn met name soorten aangetroffen van voedselrijke, droge ruigten, zoals Speerdistel en Vlasbekje en van gestoorde, voedselrijke plaatsen, zoals Zeegroene rus en Zompvergeet-mijnietje. De nieuw waargenomen en verdwenen soorten zijn ecologisch zeer divers en komen uit de boven genoemde ecologische groepen.

Enkele veel voorkomende soorten in het hogere deel zijn: Akkerdistel, Knoopkruid, Gestreepte witbol en Vlasbekje. In het lage deel van het gebied staan diverse hoog opschietende water- en oeverplanten, zoals Grote Kattenstaart, Gele lis, Grote waterweegbree en Harig wilgenroosje, afgewisseld door lagere soorten als Watermunt en Zeegroene rus. Daarnaast zien we een ruime opslag van wilg (Schietswilg, Geoorde wilg en Katwilg). Zonder ingrijpen ontstaat hier een Wilgenbos.

Opslag van Wilg

Verwacht wordt dat dit gebiedje zich door jaarlijks te maaien (augustus/september, na zaadvorming) en het maaisel af te voeren verder kan ontwikkelen, waarbij ook planten van minder voedselrijke omstandigheden een kans krijgen. Daarnaast is het belangrijk de boomopslag in het lagere deel regelmatig te verwijderen.

Tenslotte

In de 5 bezochte gebieden zijn in 2026 totaal 119 planten waargenomen, tegenover 115 in 2024 en 85 in 2022 (in 2024 zijn maar 4 gebiedjes bezocht). Door de beperkte bezoektijden per gebiedje en het bezoektijdstip zijn de soortenlijsten echter niet volledig. Dat geldt met name voor de grassen. Na een flinke toename na 2022 lijkt het aantal soorten na 2024 te stagneren. Kijken we echter naar de afzonderlijke gebieden dan blijkt de soortensamenstelling vaak behoorlijk te variëren in tijd en ruimte. Dat geeft aan dat de vegetatie meestal nog volop in ontwikkeling is.

Over het algemeen is in de bezochte gebiedjes een diverse kruiden- en grassenvegetatie aanwezig, behorend tot diverse ecologische groepen. Instandhouding van de huidige vegetatie vereist een regelmatig maairegime. Het merendeel van de aanwezige soorten wijst op voedselrijke omstandigheden. Door verdere verschraling door maaien en afvoeren van het maaisel kan het aantal kruiden van matig voedselrijke omstandigheden mogelijk verder worden vergroot en de plaatselijk nog aanwezige overheersing van grassen worden teruggedrongen. Het verdient de voorkeur het maaisel, vóór het wordt afgevoerd, nog enkele dagen te laten liggen, zodat Insecten, vlinders en andere kleine dieren de tijd krijgen om weg te kruipen.

Verwacht wordt dat met de tijd het aantal soorten van verstoorde plaatsen verder zal afnemen. Uiteraard zal bij de verdere ontwikkeling van de vegetatie de bodemsamenstelling en de beschikbaarheid van vocht een belangrijke rol spelen. Wanneer de oorspronkelijk in het gebied afgezette kleigrond aan de oppervlakte ligt, zal verdere verschraling moeizaam zijn. Meer mogelijkheden zijn er voor de meer zandige gebiedjes.

Gebruikte literatuur:

<https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/>

<https://edepot.wur.nl/69126> Natuurvriendelijke Oevers Handreiking

Bezoek aan golfterrein De Batouwe door 4 leden van de Plantenwerkgroep van de KNNV Wageningen e.o. op 7 juni 2021

Verslag bezoek aan golfterrein De Batouwe door de Plantenwerkgroep van de KNNV Wageningen en omstreken. 22 juni 2022. Tekst: Herman Thunnissen

Bezoek aan golfterrein De Batouwe door 4 leden van de Plantenwerkgroep van de KNNV Wageningen e.o. op 27 juni 2024. Tekst: Herman Thunnissen

E.J.M. Arnolds & E. van der Maarel. 1979. De oecologische groepen in de Standaardlijst van de Nederlandse flora 1975. Gorteria 9: 303–312.

Bijlage 1. De indeling in ecologische groepen voor de in 2026 waargenomen planten

soorten	<i>Ecologische groep</i>
Akkerdistel	1g
Beemdlangbloem	5a
Beemdooievaarsbek	5a
Beklierde duizendknoop	1e
Bijenorchis	6c
Bijvoet	1g
Blauwe waterereprijs	4c
Boerenwormkruid	1g
Borstelkrans	8c
Bosbies	5b
Brede wespenorchis	9b
Dagkoekoeksbloem	8b
Dauwbraam	8d
Duizendblad	5a
Echte valeriaan	5b
Eenstijlige meidoorn	8d
Engels raaigras	1d
Fioringras	2a
Geel walstro	6b
Gekroesde melkdistel	1a
Gele lis	4c
Geoorde wilg	9a
Gestreepte witbol	5a
Gevlekte rietorchis	5b
Gevleugeld hertshooi	5b
Gewone agrimonie	8c
Gewone berenklaauw	8b
Gewone brunel	5a
Gewone engelwortel	4d
Gewone hoornbloem	5a
Kropaar	5a
Gewone melkdistel	1a
Gewone smeerwortel	4d
Gewoon biggenkruid	6b
Gewoon struisgras	6d
Timoteegras	5a
Glad walstro	5a
Glanshaver	5a
Grasmuur	5a
Grote brandnetel	8b
Grote egelskop	4c
Grote kaardenbol	1f
Grote kattenstaart	4d
Grote lisdodde	4c
Grote waterweegbree	4c
Grote wederik	5b

soorten	<i>Ecologische groep</i>
Harig knopkruid	1a
Harig wilgenroosje	4d
Heelblaadjes	2a
Heermoes	1e
Herfsttijloos	5b
Hondsdrif	8b
Hoog struisgras	2a
Hopklaver	5a
jakobskruid	6b
Kale jonker	5b
Katwilg	4d
Kleefkruid	8b
Klein hoefblad	1e
Klein streepzaad	1e
Kleine klaver	5a
Kleine lisdodde	4c
Knolribzaad	4d
Knoopkruid	5a
Koninginnekruid	4d
Kruldistel	1g
Krulzuring	2a
Kweek	1e
Lidrus	2a
Madeliefje	5a
Margriet (G)	5a
Moerasandoorn	4d
Moeraskers	2b
Moerasrolklaver	5b
Moerasspirea	5b
Moesdistel	5b
Muskuskaasjeskruid	8b
Paardenbloem	
Peen	5a
Pitrus	2a
Poelruit	4d
Raapzaad	1e
Reukeloze kamille	1e
Ridderzuring	1g
Riet	4c
Rietgras	4c
Rietorchis	5b
Ringelwikke	1a
Rode kornoelje	8d
Roos (G)	
Roze ooievaarsbek	
Ruige zegge	2a
Ruwe smele	2a
Scherpe boterbloem	5a

soorten	<i>Ecologische groep</i>
Scherpe zegge	4c
Schietwilg	4d
Sint-Janskruid	6d
Slipbladige ooievaarsbek	1a
Smalle weegbree	5a
Smeerwortel (G)	4d
Speerdistel	1e
Trosdravik	5b
Valse voszegge	2a
Veldlathyrus	6b
Vierzadige wikke	1a
Vijfvingerkruid	2a
Viltig kruiskruid	5a
Viltige basterdwederik	4c
Vlasbekje	1e
Vogelwikke	5a
Watermunt	4c
Wilde bertram	5b
Witte klaver	2a
Witte waterkers	4c
Wolfspoot	4c
Zeegroene rus	2a
Zilverschoon	2a
Zomereik	9b
Zompvergeet-mij-nietje	2a

Bijlage 2. Ecologische groepen volgens de indeling van Arnolds en van der Maarel (1979).

1. Planten van akkers en droge ruigten
 - 1a akkers op voedselrijke, niet kalkhoudende grond
 - 1b akkers op kalkhoudende grond
 - 1c akkers op matig voedselrijke, kalkarme grond
 - 1d regelmatig betreden plaatsen op droge, voedselrijke grond
 - 1e ruigten op weinig betreden, voedselrijke, niet humeuze of kalkrijke grond
 - 1f ruigten op weinig betreden, kalkrijke, niet humeuze, droge grond
 - 1g ruigten op weinig betreden, voedselrijke, humeuze, matig droge grond
2. Planten van gestoorde plaatsen of open, vochtige tot natte, humusarme grond
 - 2a voedselrijke plaatsen met wisselende waterstand of anderszins sterk fluctuerende milieuomstandigheden
 - 2b open, voedsel-(speciaal stikstof-)rijke, natte grond
 - 2c open, matig voedselrijke, vochtige grond
3. Planten van zeeduin, zoute wateren en kwelders
 - 3a stranden, zeeduin en zandige vloedmerken
 - 3b zoute en brakke wateren, slikken en lage kwelders
 - 3c hoge kwelders en contactsituaties tussen zout en zoet milieu
4. Planten van zoete wateren en oevers
 - 4a zoete tot matig brakke, voedselrijke wateren
 - 4b zoete, matig tot zeer voedselarme wateren en de periodiek droogvallende oevers daarvan
 - 4c voedselrijke waterkanten en moerassen
 - 4d aanspoelselgordels, natte ruigten en rivierbegeleidende wilgenstruwelen
5. Planten van bemeste graslanden op matig voedselrijke tot voedselrijke, vochtige tot natte grond
 - 5a bemeste graslanden op matig vochtige grond
 - 5b matig bemeste graslanden op natte grond
6. Planten van droge graslanden en muren
 - 6a muren
 - 6b graslanden op droge, matig voedselrijke tot voedselrijke, niet tot matig kalkhoudende zwak zure tot zwak basische grond
 - 6c graslanden op droge, matig voedselrijke, kalkrijke of zinkhoudende, neutrale tot basische grond
 - 6d graslanden op droge, tamelijk voedselarme, kalkarme, zure grond
7. Planten van heiden, vennen, schraallanden en kalkmoerassen
 - 7a matig voedselrijke, kalkarme, zure laagveenmoerassen en natte, humeuze duinvalleien
 - 7b matig voedselarme, kalkrijke, basische moerassen
 - 7c onbemeste graslanden op vochtige tot natte, zeer voedselarme, zure, humeuze grond
 - 7d hoogveen, natte heiden en onbemeste graslanden op natte, zeer voedselarme, zure, humeuze grond
 - 7e droge heiden en onbemeste graslanden op matig vochtige tot droge, voedselarme, zure, humeuze grond
8. Planten van kaalslagen, zomen en struwelen
 - 8a kaalslagen op matig vochtige tot droge, matig voedselrijke tot voedselrijke grond
 - 8b zomen op voedsel-(vooral stikstof-)rijke, niet kalkrijke, humeuze, matig vochtige grond
 - 8c zomen op kalkhoudende, lemige, matig vochtige tot droge grond
 - 8d struwelen op matig vochtige tot droge, voedselrijke grond
9. Planten van bossen
 - 9a bossen op voedselrijke, vochtige tot natte grond en van brongebieden
 - 9b bossen op gerijpte, matig voedselrijke tot voedselrijke, matig vochtige tot droge grond
 - 9c bossen op jonge, voedselrijke, matig vochtige grond
 - 9d bossen op gerijpte, kalkrijke, droge grond
 - 9e bossen en bosranden op tamelijk tot zeer voedselarme, kalkarme, droge grond

Bijlage 3. Waargenomen soorten in de bezochte gebiedjes in 2022, 2024 en 2026. De codes geven een indicatie van de abundantie (zie tabellen 1 en 2). + geeft aan dat geen abundantie bekend is

[illegible]

[illegible]

soorten	Gebied 1			Gebied 2			Gebied 3			Gebied 4			Gebied 5	
	2022	2024	2026	2022	2024	2026	2022	2024	2026	2022	2024	2026	2022	2026
Riet	+	d	E	d	a	D			D					D
Rietgras						A								
Rietorchis				+	o	B								
Rietzwenkgras								o		f				
Ringelwikke									C					B
Rode klaver													a	
Rode kormoelje		r	B					r	E			C		
Rode waterereprijs											r		+	
Roodzwenkgras		a					ld	ld						
Roos			A											
Roze ooievaarsbek			D	+	o	B								
Ruige zegge							+							B
Ruw beemdgras		o												
Ruwe smele			A	+			f	+				C		
Scherpe boterbloem								+	B					B
Scherpe zegge		d	C											
Schietwilg														C
Sint-Janskruid			B											C
Slanke waterkers													+	
Slipbladige ooievaarsbek	o	o	B			B		o						B
Smalle weegbree													+	C
Speerdistel							+	o	D			C		C
Trosdravik					o	A								
Valse voszegge				+	+									B
Veldlathyrus	+	f	C			C								
Veldrus													+	
Veenwortel								+						
Vergeten wikke							+							
Vierzadige wikke				+				la	B			B		B
Vijfvingerkruid										+				C
Viltig kruiskruid								f	C					
Viltige basterdwederik														B
Vlasbekje														C
Vogelwikke												A		
Watercrassula													ld	
Watermunt													+	C
Wilde bertram		o	C							+		B		
Wilgopslag				+						+	+			
Witte klaver		o	F			C			E				+	
Witte waterkers														B
Wolfspoot		r	C	+	o	B			B		f	B		
Zeegroene rus				+						+		B		B
Zilverschoon														C
Zomereik									B					C
Zomprus													+	
Zompvergeet-mij-nietje														C
Zwarte els								r	C			E		C

